

29- Başka bir mezhebi taklit etmek caiz midir?

Cevap: Evet, caizdir. Ama rastgele, keyfe göre değil; şartlara uyarak, ilme ve ihtiyaca dayanarak yapılırsa caizdir. Yoksa “hangi mezhep kolay gelirse onu alırım, kolayı seçerim” mantığı, mezheplerle oynamak olur; bu da dinle oynamaya girer.

Taklit ne demektir? Bir müctehidin çıkardığı hükümlerle, delilini bilmeden amel etmeye “taklit” denir. Her akıl-baliğ müslüman, dört hak mezhepten birini taklit etmekte serbesttir. Sonra isterse başka bir mezhebe de geçebilir — ama bu, ilimle ve ihtiyaca göre olur.

Taklidin 5 Altın Şartı:

1. **O mezhebin kural ve şartlarını bilmek şarttır.**

Mesela Hanefi biri, abdestte Şafii mezhebini taklit edecekse, Şafii abdestinin şartlarını bilmeli ve tam uygulamalıdır. “Sadece niyet ettim, olur” mantığıyla değil.

2. **Taklit, ibadet bittikten sonra değil, başlamadan önce yapılmalıdır.**

Namazı kılip, sonra “zaten öyle mezhep var, tamamdır” demek geçerli değil. Ancak eğer kusuru yoksa (örneğin farkında olmadan bir hüküm ihlal edilmişse), bu durumda başka mezhebin hükmüyle amel etmek caizdir.

Mesela, eli kanadığı için abdesti bozulan bir Hanefi, elinin kanadığını unutarak namazını kılsa ve namazdan sonra elinin kanadığını ve abdestinin bozulduğunu hatırlasa, “Nasıl olsa Şafii mezhebinde kan abdesti bozmaz, namazım tamamdır” diyemez. Ama eğer, elinin kanadığını namazdan sonra fark etse, bu durumda Şafii mezhebini takliden namazını iade etmez. Demek bir kimse, bir ibadeti tamamladıktan sonra, kendi mezhebine göre bu ibadetin olmadığını farkına varsa, bakılır; eğer kendi kusuru ve unutkanlığı sebebi ile ibadeti bozulmuşsa, bu ameli iade eder, başka bir mezhebi taklit edemez. Eğer kusuru olmayarak iradesi dışında bozulmuş ve bozulduğunun farkına ibadeti tamamladıktan sonra varmışsa ve amel bu haliyle başka mezhebe göre sahîh ise, bu ameli iade etmez.

3-Keyfi değil, meşru sebeple taklit yapılmalı.

Keyfi olarak ve kolayına geldiği için değil, meşru bir sebepten dolayı taklit etmesi gerekir. Yoksa sadece kolayına geleni seçmek ve mezheplerin kolay hükümlerini cem etmek, caiz olmayıp; şer’an yasaktır. Yani “mezhepler arasında gezeyim, işime geleni alayım” yok! Böyle geip **din turizmi** yapanlar var, bu tahriftir.

4. **Taklit edilen kişi, müctehid mertebesinde olmalı.**

İ. Azam ve İ. Şafii gibi bir müctehid-i mutlakı; ya da İ. Yusuf ve İ. Muhammed gibi bir müctehid-i fi-l mezhebi; ya da İ. Nevevi ve İ. Serahsi gibi bir müctehid-i fi-l mesâili taklit etmelidir. Bu üç makamdan birinde olmayana taklit etmek caiz değildir.

Rastgele fikir beyan eden bir vaizi, sosyal medya yorumcusunu taklit olmaz.

5. **Telfik yapılmamalı!**

Yani bir meselede farklı mezheplerin hükümleri karıştırılarak amel edilmemeli. Örneğin nikâhta bir mezhebin velisizliğini, diğerinin şahitsizliğini, öbürünün mehirsizliğini alırsan, bu **hiçbir mezhebe göre geçerli olmayan bir nikâh olur**. O iş oyun olur! Eğer taklit, takva cihetiyle olursa bu caizdir. Mesela, abdestte niyet etmek Hanefilere göre vacip değil, diğer üç mezhebe göre ise vaciptir. Hanefi birisi, diğer üç mezhebe muhalefet etmemek için abdeste niyet ile başlarsa, bu güzeldir. Veya Hanefi mezhebine göre kadına dokunanın abdesti bozulmaz, Şafi mezhebine göre ise bozulur. Bir Hanefi, Şafi mezhebine de riayet etmek için kadına dokunduğunda abdestini tazelerse, bu güzeldir ve takvadır.

Peki ne zaman başka mezhep taklit edilir?

Gerçek bir **ihtiyaç** varsa, caizdir. Mesela hacda, Şafii mezhebine mensup biri kalabalıkta kadına dokunmaktan dolayı sürekli abdest almak zorunda kalırsa, Hanefi mezhebini taklit edebilir. Çünkü Hanefilere göre bu durum abdesti bozmaz. Ama sadece “kolaylık” için, “keyfim öyle istedi” diye bir mezhepten diğerine geçmek, **dinî sorumluluktan kaçmak** olur. Bu da **telfik** denen bir karışıklık doğurur ve dinin ciddiyetini bozar.

Mezhep imamları = Dini doktorlardır

İmamlar, Kur’an ve sünnet eczanesinden hüküm çıkarmış doktorlardır. Biz, hasta olarak **bir doktora gideriz, onun reçetesini uyguluyoruz**. Aynı anda 3-4 doktorun reçetesini karıştırmak nasıl zararlıysa, mezhepler arasında keyfi gezmek de o kadar tehlikelidir.

Yani: **İşimize gelen mezhebi seçmek değil; işin doğrusunu, ihtiyacımıza uygun olanı uygulamak gerekir.**

Sonuç: Mezhepler arasında geçiş olabilir ama bu “mezhepler market” değil. “Hangisi ucuzsa onu alayım” kafasıyla din yaşanmaz. İlme, takvaya ve ihtiyaca göre yapılırsa caizdir. Aksi takdirde oyun olur, tehlikeli bir yola girilmiş olur. Son söz olarak diyoruz ki **“Rehbere uyarsan menzile varırsın. Keyfine uyarsan yolda kalırsın!”**